

Kooperatif üyelerinden alınan aidatların muhasebe kaydı hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK KANUNU (*)
Özelge no	E-11395140-105[VUK-3-789]-215803
Tarih	13.02.2025

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İstanbul Defterdarlığı

Gelir Kanunları Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : E-11395140-105[VUK-3-789]-215803

13.02.2025

Konu : Kooperatif üyelerinden alınan aidatların muhasebe kaydı hk.

.....

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun incelenmesinden; kurumlar vergisi mükellefi olan kooperatifinizin üyelerinden alınan aidat gelirlerinin tek düzen hesap planı doğrultusunda tahakkuk ve ödeme kayıtlarının hangi hesapta takip edileceği hususunda Başkanlığımız görüşünün talep edildiği anlaşılmaktadır.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

- 227 nci maddesinin birinci fıkrasında, "Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir.",

- 229 uncu maddesinde, "Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır.",

-231 inci maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde; "Fatura, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturalar hiç düzenlenmemiş sayılır.",

- 232 nci maddesinde, "Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:

1. Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;
2. Serbest meslek erbabına;
3. Kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara;
4. Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;
5. Vergiden muaf esnafa.

Sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlara da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler.

Yukarıdakiler dışında kalanların, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tesbit edilenlerden ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerden satın aldıkları emtia veya onlara yaptırdıkları iş bedelinin 50.000.000 lirayı (534 Sıra No.lu V.U.K Genel Tebliği ile 1.1.2022'den itibaren 2.000- TL) geçmesi veya bedeli 50.000.000 liradan (534 Sıra No.lu V.U.K Genel Tebliği ile 1.1.2022'den itibaren 2.000- TL) az olsa dahi istemeleri halinde emtiayı satanın veya işi yapanın fatura vermesi mecburidir."

hükümleri yer almaktadır.

Buna göre, kooperatiflerin ortak giderleri karşılamak (üyelerin güvenlik, bahçivanlık, havuz ve sosyal tesislerin bakımı, elektrik ve su gibi ihtiyaçlarının giderilmesi) amacıyla tahsil ettiği aidatlar dışında ticari nitelikte bir faaliyetinin olmaması halinde ticari kazanç unsuru olmayan aidatlar için fatura düzenleme zorunluluğu bulunmamaktadır. Ancak, ticari nitelikte teslim ve hizmetlerinin bulunması durumunda ise genel hükümler çerçevesinde söz konusu aidatlar için de fatura veya fatura düzenleme zorunluluğu bulunmayan hallerde perakende satışı vesikası düzenlemeleri gerekmektedir.

Dolayısıyla, kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan kooperatifiniz tarafından, üyelerinizden alınan aidatlar için genel hükümler çerçevesinde fatura veya fatura düzenleme zorunluluğu bulunmayan hallerde

perakende satışı vesikası düzenlenmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, tekdüzen muhasebe sisteminin uygulanmasına ilişkin açıklamalar, 26.12.1992 tarih ve 21447 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 1 Sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ve daha sonra bu konuda yayımlanan diğer tebliğlerde yapılmış bulunmaktadır.

Söz konusu Tebliğin "V- TEKDÜZEN HESAP ÇERÇEVESİ, HESAP PLANI VE HESAP PLANI AÇIKLAMALARI" bölümüne göre;

"649. Diğer Olağan Gelir ve Karlar" hesabı; bulunduğu hesap grubunda yer alan hesaplar kapsamına girmeyen diğer olağan faaliyetlerden sağlanan gelir ve karların izlendiği hesaptır.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalara göre, Kooperatifiniz üyelerinden alınan aidatların "649. Diğer Olağan Gelir ve Karlar" hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026